

Dit zou alle voordeelen : het onderhouden van verband met de buitenwereld, het uitzenden van materiaal al naar het noodig is, het gemakkelijk evacueeren van uit het veldhospitaal en het vroeg in ontvangst nemen der gekwetsten, vereenigen; maar behalve de versnippering van krachten, kleeft aan zulk een driedubbele deeling het nadeel eener dubbele huishouding, en dat eener moeilijke evacuatie van uit het tijdelijke Pretoria-hospitaal, dat juist nu door zijn gemakkelijken en regelmatigen toevoer spoedig overvuld zal zijn. Mocht het mogelijk blijken de genezenden naar particuliere huisgezinnen in Pretoria te evacueeren, dan ware aan dit bezwaar te gemoet gekomen. Ons eventueel tijdelijk hospitaal werd dan slechts met een polikliniek bezwaard. Onze laatste opdracht, indien mogelijk zoowel Transvaal als Oranje-Vrijstaat ten dienste te zijn, brengt bijzondere moeilijkheden met zich. Wij zouden ons dan terstond in tweeën moeten deelen, welke beide gedeelten elk verband met elkander zullen verliezen. Aan zulk een deeling zou een uitpakking van nagenoeg alles, door een nog bezwaarlijker inpakking opgevolgd, moeten voorafgaan. Maar misschien zal, wanneer Ladysmith ontruimd is, ons veldhospitaal tot Ladysmith kunnen worden vooruitgebracht. In dit geval dient dit gelijkelijk Transvaal en Oranje-Vrijstaat.

Meer dan ooit verlangen wij dit jaar naar St. Niklaas; meer dan ooit zal hij ons dit jaar verrassingen brengen, die meer dan ooit voorheen invloed op onze verdere handelingen zullen uitoefenen.

t. t.

J. A. KORTEWEG.

INGEZONDEN.

DE GEZONDHEIDSWETTEN.

Mij komt voor, dat de Geneeskundige Raden der provinciën op den toekomstigen gang der aangeboden wetsvoorstellen niet veel invloed te hopen hebben.

Vier jaren geleden, toen voor het Geneeskundig Staatstoezicht ook nieuwe wetsvoorstellen in bewerking waren, zijn deze vertrouwd aan het oordeel van de Geneeskundige Raden, een gewichtig deel van het Staatstoezicht in Nederland.

Schier eenstemmig was de Raad van Zuid-Holland van meening, rustende op de ervaring, dat de tegenwoordig geldende wetten goed zijn, mits nauwgezet en met zorg toegepast.

Vier jaren zijn voorbijgegaan en ik aarzel niet te verklaren, dat de vervulling van de door den Raad gestelde voorwaarde omtrent de volle toepassing der wetten, tot nog toe vergeefs wordt gewacht. Nu nog, terwijl aangeboden worden nieuwe Gezondheidswetten, waarover het oordeel der Geneeskundige Raden niet is gehoord.

Deze wetsvoorstellen worden binnengeleid op uitnoodiging van een deel van het Geneeskundig Staatstoezicht, dat de tegenwoordige wetten niet meer

acht op de hoogte van ons weten en van de eischen der gemeenschap. Die meening wordt genoemd, zonder meer, de vrucht eener ruim dertigjarige ondervinding.

Met gelijke overtuiging spreek ik hier uit, dat in de tegenwoordige wetten van het Geneeskundig Staatstoezicht opgesloten ligt minstens dezelfde kracht, die de tegenwoordige Wetsvoorsteller zich denkt in zijn toekomstige wet. De kracht namelijk, om te kunnen voldoen aan de toenemende eischen der wetenschap.

Alsof de Wetgever van 1865 niet was uitgegaan van het denkbeeld, dat zijn wet moet worden beschouwd als een kleed, dat al dadelijk niet pasklaar kon zijn voor de lichamen, die de wet hadden toe te passen, alsmede voor de natie, welke beiden in dat kleed moesten groeien, terwijl dit tevens vatbaar was om te worden uitgelegd, in gelijke rede als de behoefte daaraan mocht blijken te bestaan.

Ik handhaaf deze vergelijking, als ik uiting geef aan mijn meening in een gewichtige volkszaak.

Men wane niet, dat het kleed, dat men wil uittrekken en door een nieuw vervangen, versleten is of buiten den tijd. Het tegendeel is waar. Hier en daar is het kleed nog fonkelnieuw, omdat het niet of te weinig gedragen is in de wet, die veel te eng wordt toegepast.

Voordat het vroeger of later vervangen zal zijn door een nieuw kleed, naar de meening van sommigen, meer passende aan de door hen juist geachte inzichten, wil ik uitspreken den wensch, dat zij, die geroepen zullen worden om de wetten toe te passen, mogen zijn kundige, wetenschappelijke mannen niet alleen, maar ook gehoorzame, getrouwe dienaren der wet, die doordrongen van het „sine moribus leges vanae” in de salus populi zien de suprema lex. Videant consules.

Dr. VAN TIENHOVEN.

CHIRURGIE VAN HET CENTRALE EN PERIPHERE ZENUWSTELSEL.

Dr. CHIPAULT, te Parijs, heeft ter samenstelling van een groot en zoo mogelijk volledig werk over de chirurgische behandeling der ziekten van het centrale en periphere zenuwstelsel onze medewerking verzocht, ten einde hem alles, wat *in ons vaderland* op dit gebied verricht is, als een bijdrage tot dit boek te leveren. Wij verzoeken bij deze aan alle medici in Nederland en zooveel mogelijk ook die in de Nederlandsche Koloniën vóór 20 Jan. a. s. aan één onzer te doen toekomen afdrukken of nauwkeurige opgaven van hun publicatiën op dit gebied, of wel toezending van volledige en korte ziektegeschiedenissen, die zij ter publicatie geschikt achten.

Amsterdam, 3 Januari 1900.

C. WINKLER.

J. ROTGANS.
